

В цілому велосипед - це не тільки дешевий і екологічно безпечний вид транспорту, велорух - це серйозний бізнес. Так, велосипеди приносять в бюджет ЄС 200 млрд. євро щорічно. Розвивається «велосипедна економіка», що складається з інтегрованої транспортної системи, змін у транспортній політиці, раціоналізації поведінки приватних домогосподарств і держави в бік більшої ощадливості, використання велосипедів у повсякденному житті, велосипедного туризму (бізнес, що розвивається), велоруху та ефективного використання енергії, велоруху та здоров'я.

Таким чином, українські міста можуть взяти на озброєння досвід європейських міст щодо створення і розвитку стійких міських транспортних систем за рахунок: сприяння використанню різних видів транспорту в процесах переміщення, у тому числі і велосипедного; популяризації культури водіння з використанням елементів екологічно спрямованого керування транспортними засобами; підтримки розвитку електротранспорту; розробки заходів, спрямованих на забезпечення якісного надання транспортних послуг за економічно обґрунтованими тарифами; розробки на міському рівні системи належного планування та управління громадським транспортом (оптимізація маршрутів і рівня забезпеченості пасажиропотоку насамперед за рахунок міського електротранспорту, графіків переміщень, впровадження системи електронного квитка тощо), що дозволить збільшити ефективність використання транспортних засобів і одночасно створити передумови для підвищення результативності роботи транспортних підприємств міста та якісного транспортного обслуговування населення.

Література

1. Круть В.В. Транспортні проблеми сучасного міста / В.В. Круть <http://conf.vntu.edu.ua/allvntu/2011/inbtgtp/txt/krut.pdf>
2. Общественный транспорт в столичном городе: [монография] / В.А. Бобков, А.И. Лученок, О.С. Булько и др. – Мн.:МНИИСЭПП, 2004. – 174 с.
3. Полищук В.П. Современное состояние транспортных систем городов / В.П. Полищук: // Коммунальное хозяйство городов. –2012. – Вып. 103. – С. 339 – 343.
4. Устойчивое развитие городских транспортных систем: вызовы и возможности: Сборник материалов Международного семинара в рамках Общеввропейской программы по транспорту, окружающей среде и охране здоровья: [электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.theper.org/ClearingHouse/docfiles/2013-02-20_НИАТ_Book_THE_PER_www1.pdf
5. Хегай Ю.А. Зарубежный опыт транспортной политики / Ю.А. Хегай: [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/zarubezhnyy-opyt-transportnoy-politiki-1>

УДК 336.717.5(477)(043)

Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ СИНДИКОВАНИХ ПОЗИК

Однією з характерних ознак розвитку світового фінансового ринку на сучасному етапі є процеси сек'юритизації, які проявляються у тому, що країни світу надають усе більше переваги фінансуванню через ринок цінних паперів, а не через традиційне банківське кредитування. Так, частка банківських кредитів у світових фінансових активах наразі складає близько 2%, тоді як на початку 90-х рр. вона дорівнювала понад 8% [4]. Водночас, банківське кредитування повністю не втрачає свого значення, натомість, у міжнародному кредитуванні зростають обсяги синдигованих кредитів, які надаються консорціумами великих комерційних банків. Такий вид міжнародних кредитів дозволяє об'єднувати значні ресурси його учасників для здійснення великих кредитних угод.

Зазвичай синдиговані кредити надаються строком не менше 5 років, а їхні обсяги досягають декількох мільярдів. Техніка надання синдигованих кредитів має наступні особливості. Керуючий банк здійснює переговори з одержувачем позики про умови кредиту. Члени керуючої банківської групи підписуються на певні частки спільного кредиту й стають банками-андерайтерами. У свою чергу, банки-андерайтери можуть розбити власні частки кредитування та передати їх іншим кредиторам. Таким чином, окрім традиційних відсотків за кредит одержувач позики сплачує й комісію за керування, участь, посередництво, консультування тощо.

Як правило, синдиговані кредити надаються на умовах ролл-овер (відсоткових ставок, що змінюються та регулярно переглядаються через 3-6 місяців). У видачі синдигованого кредиту беруть участь від 2 до 30 кредитних установ різних країн, між якими й розподіляється кредитний ризик. Ролловерна система кредитування грає важливу функцію трансформації короткострокових коштів у більш довгострокові.

Формування світового ринку синдигованих позик розпочалося у другій половині ХХ ст. Спочатку механізм середньострокового синдигованого кредитування використовувався переважно з метою іноземного фінансування суверенних позичальників з латиноамериканських, африканських та азійських країн, що розвиваються. До початку 80-х рр. розмір світового ринку синдигованих позик досягнув

позначки 46 млрд. дол. США [1, с.45]. У 80-ті рр. ХХ ст. на ринку синдікованих кредитів відбувається зменшення активності, пов'язане із загостренням міжнародної кризи заборгованості. Починаючи з 90-х рр. спостерігається відновлення ринку синдікованих кредитів, пов'язане, з одного боку, з поступовим розв'язанням боргових проблем країн, що розвиваються, та з іншого боку, з розвитком у структурі цього ринку сегменту корпоративного кредитування.

Сьогодні на міжнародні синдіковані позики припадає близько третини міжнародних запозичень. У 2000 р. на умовах синдікованого кредитування у світі було надано кредитів на суму близько 1,5 трлн. дол. США. Найбільший обсяг синдікованих позик було анонсовано у передкризовому 2007 р. (понад 2,7 трлн. дол.). У посткризові роки внаслідок загальносвітового згорання кредитних операцій обсяги міжнародних синдікованих кредитів зменшилися до 1,7-1,8 трлн. дол.

Переважна частка міжнародних синдікованих позик надається позичальникам з розвинутих країн (рис. 1).

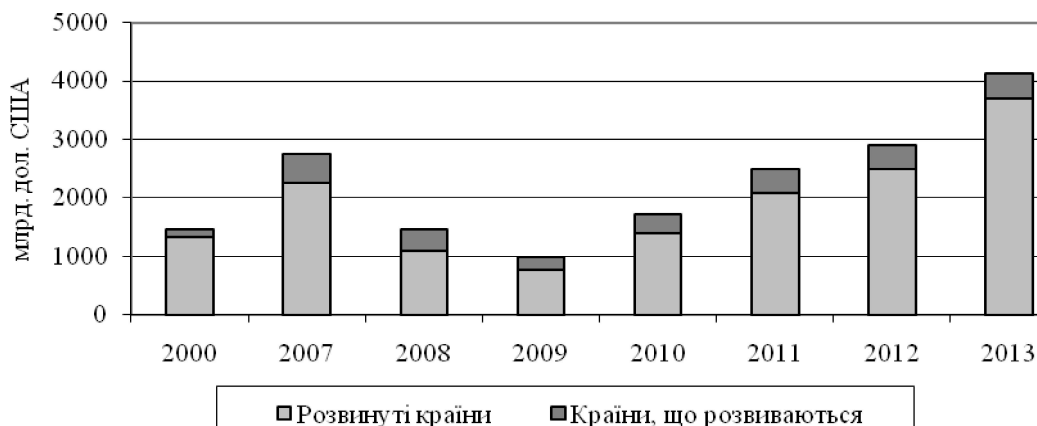

Рис. 1. Обсяги міжнародних синдікованих позик у 2000-2013 рр. (у розрізі країн походження позичальників)

Примітка. Складено автором на основі аналізу джерел [2-4]

Саме ці країни є країнами походження найбільших ТНК світу, що виступають у якості головних позичальників на кредитному ринку і формують попит на синдіковані позики. Разом з тим, частка країн, що розвиваються, на світовому ринку синдікованих кредитів поступово зростає. Так, у 2000 р. на них припадало не більше 9% усіх наданих синдікованих позик. У кризові 2008-2009 рр. частка країн, що розвиваються, зросла до 22-25%, що пов'язано, перш за все, з певним згоранням кредитної активності транснаціональних банків та погіршенням фінансового стану великих ТНК із розвинутих країн.

Серед розвинутих країн безумовним лідером на ринку синдікованих позик є США, на які протягом досліджуваного періоду припадало 25-55% відповідних операцій. Значна частка синдікованих позик також припадає на країни ЄС (передусім, Великобританію, Німеччину, Францію) та Канаду.

Аналіз динаміки надання синдікованих позик у світі показує, що цей сегмент світового фінансового ринку швидше відновився після глобальної фінансово-економічної кризи порівняно з іншими сегментами. У 2013 р. розміри світового ринку синдікованих кредитів зросли до 4,2 трлн. дол. (що на 29% більше порівняно з 2012 р.), а у 2014 р. – ще на 12% до 4,7 трлн. дол. Швидке відновлення ринку синдікованих позик і стабільне нарощування обсягів операцій на ньому пов'язано, перш за все, з тим, що ризики кредиторів на цьому ринку є значно нижчими, а сам ринок є більш гнучким. Синдіковані позики, як правило, є більш тривалими порівняно з традиційними кредитами, а отже й більш бажаними для позичальників, оскільки створюють надійну довгострокову основу фінансування корпоративного сектору. Крім того, витрати на комісійну винагороду за організацію синдікованої позики є нижчими, ніж вартість емісії облігацій. Усе вищезазначене робить синдіковані позики привабливим інструментом фінансування як для кредиторів, так і для позичальників, у зв'язку з чим можна очікувати на подальше зростання значення та глибини цього сегменту світового фінансового ринку.

Література

1. Пинягин Ю. Современные тенденции развития синдицированного кредитования / Ю. Пинягин // Банкаўскі веснік. – 2013. - №9. – С. 44-50. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.google.com.ua/url?url=http://www.nbrb.by/bv/cont.asp%3Fid%3D9898&rct=j&q=&esrc=s&sa=U&ved=0CBMQFjAAahUKEwiq-aSholjJAhVDWiwKH4kBC4&usq=AFQjCNHwpHUYs7AmjQc0UVkqwHT5N4Wkrw>
2. Bank for International Settlements Statistics. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bis.org/statistics/index.htm>
3. Global Financial Development Report 2015-2016: Long-Term Finance. – Washington, DC: World Bank, 2015. – 190 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

УДК 332.1 (477-2)(043)

Мітюшкіна Х.С., кандидат економічних наук, доцент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ МІСТА

Протягом останніх 20 років бізнес в Україні розвивався не завдяки, а всупереч існуючим обставинам. Саме тому масштаби тіньової економіки стали наслідком адаптації підприємців до умов, в яких вони починали вести свій бізнес, своєрідним прагматичним, ситуативним компромісом між владою і бізнесом. Зростання тіньової економіки спостерігається в багатьох державах, у тому числі і в економічно розвинених країнах Європи. Це реакція бізнесу на економічну кризу, і Україна відрізняється лише тим, що спочатку обсяги тіньової економіки у нас були вище.

За розрахунками офіційних структур ЄС частка тіньової економіки в країнах Північної Європи становить 10-18% від реального ВВП, в Середземномор'ї - 20-25%, а в колишніх соціалістичних державах - 36-39% [1]. Рівень тіньової економіки в Україні, за оцінками Мінекономрозвитку, в 2014 році збільшився на 7% і склав 42% ВВП, а по окремих галузях і того вище (у роздрібній торгівлі тіньова економіка становить 60%; у фармацевтичній галузі - 40%; 67% - в легкій промисловості) [2].

Проблема детинізації економіки має величезне значення і для Маріуполя, найбільшого промислового вузла і транспортно-туристичного центру. Фахівці Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАНУ вважають, що головними "тіньовиками" є великі корпорації, олігархи, які частину своїх доходів залишають за межами країни. Відповідно, щоб врегулювати тіньову економіку, в країні необхідно почати боротьбу з корупцією та максимально дистанціювати бізнес від чиновників. Також слід знизити податки і спростити ліцензування. У той же час не можна пом'якшувати адміністративну та кримінальну відповідальність, знижувати штрафи і допускати всездозволеність, оскільки це загрожує зростанням кримінального сектора (приклад: силова боротьба між двома угрупованнями в Мукачеві).

Сьогоднішня тінізація економіки Маріуполя, в значній мірі, обумовлена наступними причинами:

1. Наявність великої кількості малих підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності, які не в змозі сплачувати високі ставки податків, зокрема земельний податок та оренду (приклад: ставка орендної плати для невеликого підприємства громадського харчування в Приморському районі міста становить 18-20 тис. грн. на рік), що призводить до неповноти відображення дохідної частини та оплаті праці в «конвертах».

2. Зменшення платоспроможності населення України в цілому і Маріуполя зокрема, що спонукає шукати додаткові доходи.

3. Недосконалість інших інституцій, які повинні створювати нормальні умови для існування і регулювання ринкових відносин (приклад: процедура оформлення документів на нерухоме комерційне майно займає від 2 до 8 місяців).

4. Корупція - не як окреме економічне явище, а як складова тіньової економіки міста і одна з основних причин її зростання. При цьому не можна не відзначити позитивних зрушень. Так, в результаті ефективної спільної роботи виконавчого комітету міської ради, контролюючих та правоохоронних органів міста за 8 місяців 2015 року надходження тільки від акцизного податку до міського бюджету склали 52200000. грн., Замість запланованих 32 млн. грн. [3].

Особливе значення в контексті вирішення проблеми детинізації економіки міста має пошук ефективних рішень у частині стимулювання сплати місцевих податків, до яких відносять податок на майно (земля, авто, нерухомість), збір за паркування транспортних засобів та туристичний збір, акцизний податок від реалізації суб'єктами господарювання підакцизних товарів. Зарубіжний досвід свідчить, що такі податки формують основну частину місцевих бюджетів. Зокрема, міста США головним джерелом своїх надходжень мають податок на майно (Нью-Йорк - 40% власних доходів бюджету міста), в Канаді - до 80%, Франції - понад 50%.

Пояснення цьому дуже просте. Нерухомість є унікальним об'єктом, здатним забезпечити стабільний та прогнозований прибуток. Нерухомість, на відміну від грошових коштів, дуже важко приховати. Візуальна наочність, постійність місцезнаходження, тривалість існування, державна реєстрація, - це ті риси, які перетворюють цей податок на основне джерело надходжень місцевих бюджетів.

Рішення проблеми детинізації економіки міста полягає у створенні сприятливих умов для легальної економічної діяльності на основі максимального врахування інтересів суб'єктів господарювання. В основі механізму вирішення даної проблеми має бути комплексна програма, яка поєднає законодавчі кроки, орієнтовані на оптимізацію нормативної бази і підсилює відповідальність за дії, спрямовані на ухилення від